

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту
Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету аграрного менеджменту
Анатолій ОСТАПЧУК

« _____ » _____ 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

Протокол № 20 від 24.05.2022 р.

Завідувач кафедри

_____ Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Адміністративний менеджмент»

_____ Олена КОВТУН

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІЗНЕС-МЕНЕДЖМЕНТ: КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА
ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ**

спеціальність 073 «Менеджмент»

освітня програма «Адміністративний менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробник: доцент, к.е.н. Ковтун О.А., ст. викладач, к.е.н. Чоренька Л.М.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Бізнес-менеджмент: Критичне мислення та прийняття управлінських рішень

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>073 Менеджмент</i>	
Освітня програма	<i>Адміністративний менеджмент</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>6 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>104 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Становлення та розвиток України як незалежної держави з формуванням її ринкової моделі господарювання, поступова інтеграція країни в світову співдружність, розширення зовнішньоекономічної діяльності вимагають нового рівня багатосторонніх економічних взаємовідносин та відповідного стандартизованого інформаційного забезпечення. При цьому зростає значення повноти та достовірності інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємств при вирішенні поточних та перспективних господарських проблем.

Тому дисципліна «Бізнес-менеджмент: Критичне мислення та прийняття управлінських рішень» є необхідною при забезпеченні підготовки магістрів-менеджерів для отримання навичок уміння формулювати задачі управлінського та маркетингового дослідження, знання характеру джерел вихідної та маркетингової інформації.

Мета: формування в слухачів навичок розробки і прийняття різноманітних управлінських рішень та підвищення ефективності прийняття управлінських рішень шляхом вивчення функціональної схеми процесу прийняття рішень, елементів невизначеності та ризику в рішенні і дослідженні практичних ситуацій (кейсів), формування сукупності знань та набуття навичок щодо правильного застосування теоретичних знань із застосуванням комп'ютерної техніки, оволодіння сучасною методикою раціонального використання технічного обладнання на робочому місці менеджера

Завдання:

- взаємозалежний розгляд комплексу досліджуваних інструментів, і методів розробки і прийняття управлінських рішень;
- поглиблене вивчення методів вибору управлінських рішень (наприклад, оптимізаційних методів);
- використання не логічного ланцюжка "економіко-математичний метод - сфера застосування", а ланцюжка "конкретне завдання управління - варіанти методів його вирішення";
- збільшення частки практичних занять, що, з одного боку, відповідає практичній націленості даного курсу, з другого, - дозволяє слухачам набути навички самостійного опрацювання управлінських рішень.

До самостійної роботи студентів належить вивчення спеціальної та періодичною літератури, виконання домашніх завдань, зокрема з допомогою комп'ютерної техніки, виконання розрахункових завдань та підготовка до їх захисту.

Форми контролю:

- усне опитування на практичних заняттях;
- тестування на практичних заняттях;
- поточні контрольні роботи на практичних заняттях;
- проміжний контроль знань (модульні контрольні роботи на практичних заняттях);
- захист індивідуальних розрахункових робіт;
- підсумкове опитування студентів за тематикою змістових модулів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: .

- етапи розробки і прийняття рішення
- механізм прийняття рішення
- основні математичні моделі задач підприємницької діяльності
- розв'язок задач лінійного програмування в MS EXCEL за допомогою надбудови „Розв'язувач” (розширеної версії Premium Solver for Education)
- спеціалізовані комп'ютерні програми для прийняття управлінських рішень

вміти: ... - усвідомлювати процес прийняття рішень;

- оцінювати вихідну інформацію;
- визначати цілі, готувати рішення;
- розробити і підготувати до прийняття управлінські рішення за допомогою програмування конкретних ситуацій і рішення практичних завдань, зокрема із застосуванням комп'ютерної техніки;
- вміти адаптувати розглянуті методи до конкретних умов функціонування організації;
- користатися EXCEL і спеціалізованими програмами для прийняття оптимальних управлінських рішень;
- оцінювати ефективність рішення;
- визначати відповідальність за своє рішення;
- формувати команду для ухвалення рішення.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК 2	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог
ЗК 3	Навички використання інформаційних та - комунікаційних технологій

спеціальні компетентності (СК):

СК 2	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;
СК 4	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів в організації;
СК 5	Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
СК 6	Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
СК 7	Здатність розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
СК 8	Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом
СК 9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
СК 10	Здатність управляти організацією та її розвитком
СК 11	Здатність до ведення бізнесу в правовому полі

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Прийняття рішень в умовах повної визначеності.														
Тема 1. Вступ до дисципліни «Бізнес-менеджмент. Критичне мислення та прийняття управлінських рішень». Теорія прийняття рішень. Місце та роль кількісних методів в процесі прийняття рішень.	1-2		2	1			8		1	1				4
Тема 2. Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності. Типи задач математичного програмування. Класичні задачі лінійного програмування. Розв'язок задач лінійного	3-4		2	1			8		1	1				10

програмування в MS EXCEL за допомогою надбудови „Розв’язувач”													
Тема 3. Виробничі оптимізаційні задачі. Задача про оптимальну виробничу програму підприємства	5-6		2	2			14		1	1			20
Разом за змістовим модулем 1		40	6	4			30		3	3			34
Змістовий модуль 2. Лінійні оптимізаційні моделі. Аналіз оптимальних рішень. Кількісні методи управління проектами													
Тема 1. Транспортні задачі і логістика. Моделі і задачі транспортного типу. Модель перевезень.	7-8		2	4			15		0,5	2			20
Тема 2. Задачі про оптимальні призначення та відбір	9-10		2	2			15		0,5	2			15
Тема 3. Модель формування оптимального інвестиційного портфеля	11-13		3	3			15		1	2			20
Тема 4. Кількісні методи управління проектами. Планування та аналіз проектів	14-15		2	2			15		1	1			15
Разом за змістовим модулем 2		80	9	11			60		3	7			70
Усього годин		120	15	15			90		6	10			104
Курсовий проект (робота) з _____ якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин			15	15			48		6	10			54

4. Теми семінарських занять

(не передбачені навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Бізнес-менеджмент. Критичне мислення та прийняття управлінських рішень»	2
2	Задача про оптимальну виробничу програму підприємства	2
3	Задача про оптимальний план завантаження обладнання Задача про оптимальний план оренди складських приміщень Задача про оптимальний план залучення співінвесторів	2
4	Транспортні задачі і логістика. Моделі і задачі транспортного типу	2
5	Задачі розподільного типу Задачі оптимального розподілу команд по об'єктах. Постановка задачі. Формалізований запис. Введення в надбудову „Розв'язувач”. Розв'язок. Аналіз звітів про стійкість, про результати, про границі. Висновки. Задача оптимального розподілу працівників по операціях	2
6	Моделі оптимального розподілу фінансів Задача вибору інвестиційного проекту в умовах обмежених фінансових ресурсів. Задача оптимального вибору об'єктів для інвестування. Оптимізація інвестиційного портфелю	3
7	Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання. Використання спеціалізованого програмного забезпечення Кейс – Забезпечення заданих термінів за рахунок понаднормових. Кейс – Межа щотижневого фінансування проекту	2

6. Теми лабораторних занять

(не передбачені навчальним планом)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачами.

7.1. Контрольні питання:

1. Кількісні та якісні методи досліджень.
2. Історичний аналіз факторів використання кількісної інформації в прикладних задачах.
3. Сутність і поняття управлінського рішення.
4. Загальна класифікація управлінських рішень.
5. Механізм прийняття рішення. Основні етапи розробки і прийняття рішення.
6. Внутрішні та зовнішні по відношенню до підприємства (організації) джерела даних.

Первинні та вторинні дані.

7. Задачі підприємницької діяльності і методи їх розв'язку.

8. Поняття про моделі і моделювання. Розробка рішень і обмежувальні чинники.

9. Математичні моделі задач підприємницької діяльності.

10. Моделі оптимізації. Задачі лінійного програмування. Форми запису задач лінійного програмування.

11. Задача про планування виробничої програми підприємства. Задача про оптимальну корзину продуктів.

12. Побудова області допустимих рішень в задачі лінійного програмування з двома змінними.
13. Особливості розв'язку задач лінійного програмування залежно від області допустимих рішень і цільової функції. Поняття про симплекс-метод.
14. Загальні відомості про надбудову „Розв'язувач”.
15. Введення інформації про модель лінійного програмування в надбудову „Розв'язувач”. Параметри надбудови „Розв'язувач”. Розв'язок задач лінійного програмування за допомогою надбудови „Розв'язувач”.
16. Аналіз оптимальних рішень за допомогою надбудови „Розв'язувач”. Звіти надбудови „Розв'язувач”. Особливості надбудови „Розв'язувач”.
17. Задача планування виробництва. Задача про оптимальну виробничу програму.
18. Задача про оптимальний план завантаження обладнання. Задача про оптимальний план оренди складських приміщень.
19. Задача про оптимальний план залучення інвесторів.
20. Комп'ютерне моделювання задач.
21. Узагальнене формулювання транспортної задачі. Умова балансу транспортної задачі. Транспортна робота. Транспортна задача з максимізацією цільової функції. Замкнена транспортна задача лінійного програмування.
22. Незамкнена транспортна задача з надлишком. Незамкнена транспортна задача з дефіцитом. Задача про мінімізацію пробігу автомобілів. Комп'ютерне моделювання транспортних задач.
23. Задачі, що зводяться до транспортної. Кейс – цілочисельні задачі. Комп'ютерне моделювання задач цілочисельного програмування.
24. Задача закріплення літаків за авіалініями.
25. Кейс – формування оптимального штату підприємства (організації). Кейс – оптимальний розподіл команд за об'єктами. Кейс - Формування команд.
26. Кейс – оптимальний розподіл персоналу за операціями. Кейс «Банк».
27. Комп'ютерне моделювання задач лінійного програмування з двійковими змінними.
28. Кейс – вибір інвестиційного проекту в умовах обмежених фінансових ресурсів.
29. Кейс - оптимальний вибір об'єктів для інвестування.
30. Кейс - оптимізація інвестиційного портфеля. Комп'ютерне моделювання. Аналіз стійкості рішення.
31. Діаграма Ганта. Сітьові діаграми. Створення діаграми Ганта в EXCEL. Critical Path Method. Скорочення тривалості проекту. Співвідношення тривалості/витрати (CPM/Cost). Оптимізація тривалості проекту. Розподіл фінансових ресурсів у часі в процесі виконання проекту.
32. Кейс – Забезпечення заданих термінів за рахунок понаднормових.
33. Кейс – Межа щотижневого фінансування проекту.

7.2. Тести

1. Обмеження звужує діапазон значень, які
а) може приймати цільова функція
б) можуть приймати змінні значення
в) жодне з вищевказаного
г) варіанти а) і б)
2. Обмеження можуть відображати
а) вимоги
б) умови балансу
в) варіанти а) і б)
г) ризик і невизначеність
3. Модель лінійного програмування - це
а) модель умовної оптимізації
б) модель прийняття рішень при існуванні обмежень
в) модель математичного програмування

г) все зазначене вище																			
4. В моделі максимізації:																			
а) знаходиться максимум цільової функції																			
б) знаходиться максимум цільової функції, а потім визначається чи є дане рішення допустимим																			
в) знаходиться максимум цільової функції на множині допустимих значень																			
г) все зазначене вище																			
5. Характерною відзнакою моделей лінійного програмування (що виділяє їх з більш загального класу моделей математичного програмування) є те, що:																			
а) модель ЛП має цільову функцію і обмеження																			
б) всі досліджувані функції лінійні																			
в) знаходяться оптимальні значення змінних рішень																			
г) рішення моделі завжди цілочисельне																			
6. При переході від реальної проблеми до символічної (імітаційної) моделі корисно:																			
а) вербально (словами) описати всі обмеження																			
б) дати описання цілі словами																			
в) словами визначити змінні рішення																			
г) зробити все вищевказане																			
7. Математичне формулювання моделі важливе тому, що:																			
а) дозволяє використовувати математичні методи																			
б) більшість менеджерів надає перевагу працювати з символічними моделями																			
в) змушує менеджера чітко вирішити поставлену задачу																			
г) дозволяє менеджеру відкласти прийняття рішення, обґрунтовуючи тим, що він зайнятий																			
8. Вимога невід'ємності включається в модель ЛП, оскільки:																			
а) таку модель легше розв'язати																			
б) така модель більше відповідає реальній ситуації																			
в) ні а), ні б)																			
г) а) і б)																			
9. Розглянемо оптимальне рішення деякої задачі ЛП. Які з наступних тверджень правильні?																			
а) в точці оптимальності принаймні одне обмеження (не враховуючи умов невід'ємності) є лімітуючим																			
б) в точці оптимальності тільки одне обмеження (не враховуючи умов невід'ємності) є лімітуючим																			
в) ні а), ні б)																			
г) максимізація цільової функції є тінговою ціною																			
10. Які з наступних тверджень правильні:																			
а) обмеження з нульовою тінговою ціною є нелімітуючим																			
б) обмеження з позитивною тінговою ціною є лімітуючим																			
в) варіанти а) і б)																			
г) обмеження з від'ємною тінговою ціною є ризиком																			
11. Вставте пропущені слова _____ – множина всіх точок, які задовольняють всім обмеженням																			
12. Вставте пропущені слова _____ - коефіцієнт зміни оптимального значення цільової функції при збільшенні правої частини даного обмеження																			
13. Транспортну модель можна використовувати тільки в тому випадку, коли																			
а) попит перевищує пропозицію																			
б) пропозиція перевищує попит																			
в) попит і пропозиція еквівалентні																			
г) у всіх перерахованих випадках																			
14. Визначте цільову функцію:																			
Склади №1, №2, №3 мають запаси продукції в розмірі 90, 400, 110, тон відповідно. Цю продукцію необхідно доставити споживачам (підприємствам) П1, П2, П3, заявки яких складають 140, 300, та 160 тон. Склади та споживачі знаходяться в різних куточках міста, тому відстань між кожним із них різна. Ціна доставки одиниці товару (однієї тони) від кожного складу до кожного споживача в умовних одиницях відома та представлена в таблиці:																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Склад</th> <th colspan="3">Підприємства (споживачі)</th> </tr> <tr> <th>П1</th> <th>П2</th> <th>П3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>№1</td> <td>2</td> <td>5</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>№2</td> <td>4</td> <td>1</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>№3</td> <td>3</td> <td>6</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>	Склад	Підприємства (споживачі)			П1	П2	П3	№1	2	5	2	№2	4	1	5	№3	3	6	8
Склад		Підприємства (споживачі)																	
	П1	П2	П3																
№1	2	5	2																
№2	4	1	5																
№3	3	6	8																

Завдання: скласти план транспортувань – та вирахувати кількість вантажу який треба взяти з кожного складу та доставлено кожному покупцю. Кожен покупець повинен отримати свою заявку і весь товар повинен бути забраний зі складу. Сукупна вартість транспортних перевезень повинна бути мінімальна.	
15. Для активації в Excel надбудови Поиск решения необхідно виконати наступну послідовність:	
16. Яке з наступних обмежень є обов'язковим при формулювання задачі про виробничу програму:	
а) невід'ємність шуканого розв'язку	
б) цілочисельність шуканого розв'язку	
в) надання змінним значення 0 або 1	
г) все перераховане вище	
17. При формулюванні моделей в задачах оптимального розподілу фінансів одним з основних обмежень при виборі об'єктів інвестування, є:	
а) невід'ємність розв'язку	
б) збалансованість розв'язку	
в) цілочисельність розв'язку	
г) двійковість розв'язку	
18. Підберіть кожному для наступних термінів найбільш прийнятне визначення:	
1. задача лінійного програмування	а) невідомі величини в моделі ЛП, що представляють рішення, які необхідно прийняти
2. некеровані змінні	б) як правило, виражається у вигляді нерівностей
3. змінні рішення (керовані змінні)	в) фактори, впливати на які або змінювати особа, що приймає рішення не в змозі
4. функція обмеженості	г) ліва частина обмеження
5. обмеження	д) спеціальний різновид моделі умовної (імітаційної) оптимізації
19. Запис цільової функції у сукупності з умовою оптимізації (максимізації або мінімізації) і системою обмежень називають	
а) математичним програмуванням	
б) моделлю оптимізації	
в) звітом про результат	
г) все перераховане вище	
20. Якщо у звіті про результати розв'язаної задачі про виробничу програму статус ресурсів є зв'язаним, то ці ресурси є:	
а) достатніми	
б) надлишковими	
в) дефіцитними	
г) оптимальними	
21. В табличній моделі функція обмеження представляється	
а) формулою у відповідній клітинці робочого аркуша	
б) посиланням на клітинку, що містить цільову функцію	
в) перерахуванням кількості можливих варіантів	
г) варіанти б) і в)	
22. Надбудова EXCEL «Поиск решения» має наступні звіти	
а) оптимальне рішення	
б) стійкість	
в) границі	
г) результати	
д) всі перераховані варіанти	
23. Модель про призначення	
а) це частковий випадок транспортної моделі	
б) може бути розв'язана за допомогою надбудови Поиск решения	
в) завжди має цілочисельне оптимальне рішення	
г) має всі перераховані властивості	
24. Вставте пропущені слова Співвідношення, що встановлюють взаємозв'язки між характеристиками об'єкта управління і показниками ефективності (критеріями), називають	
25. Якщо в транспортній моделі сумарна пропозиція перевищує сумарний попит, одним з методів знаходження рішення, є	
а) введенням фіктивного пункту призначення, вартість транспортування в який з будь-якого пункту =0	

б) введенням фіктивного виробника
в) варіанти а) і б)
г) всі перераховані варіанти
26. Коефіцієнт при змінній X_{ij} в цільовій функції транспортної моделі – це
а) вартість перевезення одиниці товару з і в j
б) кількість товару з і в j
в) прибуток від перевезення товару з і в j
г) кількість транспорту з і в j
27. _____ – представлені вихідні та оптимальні значення змінних рішення і цільової функції, а також показує, які обмеження є зв'язуючими (лімітуючи ми)
а) звіт про результати
б) звіт про границі
в) звіт про стійкість
г) б) і в)
28. _____ – частковий варіант звіту про стійкість. Показані найменше і найбільше значення, які може приймати кожна змінна рішення при виконанні обмежень і при незмінних значеннях всіх інших змінних
а) звіт про результати
б) звіт про границі
в) звіт про стійкість
г) б) і в)
29. _____ - основна інформація для аналізу чутливості лінійних і нелінійних моделей. Показує наскільки чутливе оптимальне рішення до незначних коливань параметрів моделі, при цьому передбачається, що значення всіх параметрів, за виключенням одного, є незмінними
а) звіт про результати
б) звіт про границі
в) звіт про стійкість
г) б) і в)
30. Звіт про стійкість, що визначає допустиме збільшення та зменшення цільових коефіцієнтів, вказує на
а) невід'ємність розв'язку
б) фінансові обмеження
в) діапазон, що не змінить оптимальну програму
г) б) і в)

8. Методи навчання

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби: – на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо; – на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: виконання практичних завдань відповідними програмними засобами; аналіз, інтерпретація та обговорення отриманих результатів; мозковий штурм; презентації; робота в малих групах; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу: – інтенсивне використання самостійної роботи студента (підготовчий етап до виконання практичних завдань та інтерпретації отриманих результатів); – активне використання програмного забезпечення для виконання практичних завдань; – дотримання жорсткого регламенту: визначення часу на індивідуальну роботу та обговорення отриманих результатів; – впровадження принципу нормування: дотримання норм і правил при виконання тестових завдань та практичних завдань; – активна підтримка внутрішньо-групової

взаємодії студентів, залучення до виконання практичних завдань та обговорення отриманих результатів.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Сучасні підходи та інструменти менеджменту» є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, реферату, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни. Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 27 лютого 2019 року, протокол № 7, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на два змістові модулі. Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується кафедрою адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	

60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**.

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення доступне на Навчально-інформаційному порталі НУБіП України. Виконання завдання на практичних заняттях (в групі та самостійно). Виконання самостійної роботи (в малих групах, самостійно, eLearn).

12. Рекомендована література

– основна

1. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник для студ. ВНЗ / Ю. Є. Петруня [та ін.]; за ред. Ю. Є. Петруні. - 2-е вид. - К. : Центр учбової літ-ри, 2011. - 216 с.
2. Донець Л.І., Шепеленко О.В., Баранцева С.М., Сергєєва О.В., Веремейчик О.Ф. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Навчальний посібник./За заг.ред. Донець Л.І. – К. «Центр учбової літератури», 2012 – 472 с.
3. Основи економіки та аграрної політики: Навчальний посібник/В.П.Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О.А. Ковтун та ін.. – К.:ЗАТ «Нічалва», 2912. – 575 с.
4. Виробнича економіка /за ред. В.П.Галушко, Г.Штрюбеля. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2005. – 400 с.
5. Методичні рекомендації щодо застосування програми "Прийняття управлінських рішень МАХ" для студентів спеціальності "Адміністративний менеджмент" [Текст] : методические рекомендации / Національний аграрний університет (К.) ; Уклад.: Н. Ф. Зінич, Н. О. Передерій, О. А. Ковтун. - К. : НАУ, 2007. - 42 с.
6. Методичні рекомендації щодо застосування програми "Прийняття управлінських рішень ВЕР" для студентів спеціальності "Адміністративний менеджмент" [Текст] : методические рекомендации / Національний аграрний університет (К.) ; Уклад.: Н. Ф. Зінич, Н. О. Передерій, О. А. Ковтун. - К. : НАУ, 2007.
7. Лубенець, С. В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті [Текст] : навчальний посібник / С. В. Лубенець. - Львів : Магнолія 2006, 2010. - 261 с.
8. Катренко, А. В. Теорія прийняття рішень [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закладів, які навч. за напрямками "Комп'ютерні науки", "Комп'ютерна інженерія", "Прикладна математика", "Програмна інженерія", "Системний аналіз" / А. В. Катренко, В. В. Пасічник, В. П. Пасько ; За заг. ред. М. З. Згуровського. - К. : Видавнича група ВНУ, 2009. - 448 с.
9. Гевко, І. Б. Методи прийняття управлінських рішень [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / І. Б. Гевко. - К. : Кондор, 2011. - 187 с.
10. Методи та процеси прийняття управлінських рішень /В.П. Галушко, І.А. Міщенко, О.А. Ковтун, О.В. Данілочкіна – К.: ЦП «Компринт», 2013. – 344 с.

Додаткова

11. Ханк Д.Э., Уичерн Д.У., Райтс А.Дж. Бизнес-прогнозирование, 7-е издание. : Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. – 656с.:ил. – Парал. тит. англ.
12. Карлберг, Конрад. Бизнес-анализ с помощью Microsoft Excel, 2-е исправленное издание.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2007. – 464 с.: ил. – Парал. тит. англ.
13. Томас Р. Количественный анализ хозяйственных операций и управленческих решений: Учебник/Пер. с англ. ; Науч. Ред. к. э. н. В.М, Матвеева. – М.: Издательство «Дело и Сервис», 2003. – 432 с.

14. Берк, Кеннет, Кэйри, Патрик. Анализ данных с помощью Microsoft Excel.: Пер. с англ.– М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 560 с. : ил. – Парал. тит. англ.
15. Савицкая Г.В. Анализ эффективности и рисков предпринимательской деятельности: методологические аспекты. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 272 с.
16. Количественные методы в экономических исследованиях: Учебник для вузов / Под ред. М.В. Грачевой, Л. Н. Фадеевой, Ю.Н. Черемных. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 791 с.
17. Ульянченко О. В. Дослідження операцій в економіці : Підручник для студентів вузів / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: Гриф, 2002. – 580 с.
18. Дерлоу, Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. - К.: Всеуито, Наукова думка 2001. – 242 с. – (Сер. „Усе про менеджмент”). – Бібліогр. в кінці розд.
19. Чейз, Ричард Б., Джейкобз, Ф. Роберт, Аквилано, Николас Дж. Производственный и операционный менеджмент, 10–е издание: Пер. с англ. – М.: ООО « И.Д. Вильямс» , 2007. – 1184с.: ил. – Парал. тит. англ.
20. Хиггинс, Роберт С. Финансовый анализ: инструменты для предприятия бизнес-решений.: Пер. с англ. – М.: ООО « И.Д. Вильямс», 2007. – 464 с.: ил. – Парал. тит. англ.
21. Управленческие решения и их формализация. Галушко В.П. – К.: Вища школа. Головное изд-во, 1983. – 128 с.
22. Урубков А.Р. Курс МВА по оптимизации управленческих решений. Практическое руководство по использованию моделей линейного программирования / А. Р. Урубков. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 176 с.
23. Силбигер С. МВА за 10 дней / Пер. с англ. Э. В. Шустера. – 2-е изд. – М.: ЗАО «Консультант Плюс», 2002. – 440 с.
24. Клименко С. М., Дуброва О. С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
25. Фомин Г.П. Математические методы и модели в коммерческой деятельности: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 616с.: ил.
26. Коэн Аллен Р. (ред) Курс МВА по менеджменту / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 507 с.
27. Зайцев М.Г., Варюхин С. Е. Методы оптимизации управления и принятия решений: примеры, задачи, кейсы: учебное пособие. –М.: Дело, 2007. – 664 с.
28. Основи економіки та аграрної політики: Навчальний посібник /В.П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О.А.Ковтун та ін.. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2012. – 575 с.
29. Аграрна економіка – Фермер: базовий рівень. Посібник. ПП Фірма «Інтас». – 623 с.
30. Мадера А.Г. Моделирование и принятие решений в менеджменте: Руководство для будущих топ-менеджеров. – М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 688 с.

13. Інформаційні ресурси

- www.ebrd.com
- www.ifc.org
- www.palisade.com/risk/
- www.ferma.eu/
- <https://www.oracle.com/technetwork/middleware/crystalball/overview/risk-analysis-overview-4367760.pdf>
- <http://www.ukrstat.gov.ua>